

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการส่งเสริมการคิดเชิงบวกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ชุมชนช่างเคียน ตำบลช่างเคือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งเสริมการคิดเชิงบวกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ชุมชนช่างเคียน ตำบลช่างเคือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ รวมถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบวกในการทำงานดำเนินงานวิจัย โดยใช้กิจกรรมส่งเสริมการคิดเชิงบวก ใช้ทฤษฎีการเสริมแรงทางบวก ผสมผสานกับเทคนิค กระบวนการกลุ่ม ผ่านวงจร 4 องค์ประกอบของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ คือขั้นประสบการณ์ตรง ขั้นการสะท้อนและการอภิปราย ขั้นคิดรวบยอด ขั้นทดลอง/การประยุกต์แนวคิด ประชากรที่ทำการศึกษาเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีบทบาทหน้าที่ในการทำงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านชุมชนช่างเคียน ประกอบไปด้วย 4 หน่วยย่อย คือชุมชนช่างเคียน 1 ชุมชนช่างเคียน 2 ชุมชนช่างเคียน 3 และ ชุมชนช่างเคียน 4 กลุ่มเป้าหมายจำนวน 53 คน

ชุดที่ 1 ใบบงานสะท้อนความรู้สึกล้างการทำการกิจกรรมส่งเสริมการคิดเชิงบวกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยมีหัวข้อในการเขียนที่เหมือนกันทั้ง 6 กิจกรรม ดังนี้

- ขั้นประสบการณ์ตรง
- ขั้นสะท้อนและอภิปราย
- ขั้นความคิดรวบยอด
- ขั้นการทดลองหรือประยุกต์แนวคิด

ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยมีคำถามเชิงลึกเกี่ยวกับการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน บทบาทการทำงานด้านงานสาธารณสุขในชุมชน และความภาคภูมิใจในการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ชุมชนช่างเคียน ตำบลช่างเคือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น 53คน พบว่าเป็นเพศชายจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 13.21 และเป็นเพศหญิงจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 86.79 โดยช่วงอายุของ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี จำนวน 18 คนคิดเป็นร้อยละ 33.96 รองลงมาอายุระหว่าง 41- 50 ปี มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 32.08 อายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 11 คนคิดเป็นร้อยละ 20.75 อายุ 31 – 40ปี มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 7.55 และอายุ 21 – 30 ปี มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.66 ตามลำดับ

ด้านวุฒิการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาสูงสุดคือ ในระดับประถมศึกษา จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 58.49 รองลงมาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 24.53 ระดับอนุปริญญา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 7.55 ระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.66 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.77 ตามลำดับ

ด้านอาชีพ พบว่า โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีการประกอบอาชีพแม่บ้าน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 37.74 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 35.85 ประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 24.53 และประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.89 ตามลำดับ

ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยที่สำคัญ คือ ทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพ มีผู้นำชุมชนที่ดีที่ได้รับความไว้วางใจจากชุมชน มีความเสียสละ มีเมตตา มีคุณธรรม มีความรู้ มีกลุ่มคนที่ทำงานเฉพาะกิจที่เข้มแข็ง คือ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มสตรี เป็นต้น

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ “การคิดเชิงบวกในการทำงาน”

การคิดเชิงบวกในการทำงานสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ชุมชนข้างเคียง ผ่านทางข้อคำถามที่ว่า “ท่านรู้สึกอย่างไรในการทำงานด้านสาธารณสุขในชุมชน” ผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ชุมชนข้างเคียง ได้แสดงความรู้สึกในการทำงาน โดยเน้นไปที่การเข้ามาเป็นสาธารณสุขประจำหมู่บ้านโดยการสมัครใจ ความพึงพอใจกับลักษณะงานที่ตนเองได้รับผิดชอบ กล่าวคือ งานสาธารณสุขประจำหมู่บ้านนั้นเป็นงานที่ตนเองชอบ เพราะเป็นงานมีความท้าทายและมีความน่าสนใจ ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ การได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการทางสังคม และการได้รับโอกาสในการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนมากมาย พร้อมทั้งได้ใช้ความสามารถของตนเองในการพัฒนางาน เพื่อสร้างผลงานที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อสังคม นอกจากนี้ ความสุขก็มาจากผลสำเร็จของงาน และความสามารถในการแก้ปัญหาที่พบเจอในชุมชน โดยเฉพาะหากรู้สึกว่าการนั้นมีความสำคัญต่อองค์กรก็จะยิ่งรู้สึกภาคภูมิใจ ก็นำมาซึ่งความภาคภูมิใจในบทบาทหน้าที่อาสาสมัครด้วยกัน

ผลจากการส่งเสริมการคิดเชิงบวกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

การส่งเสริมการคิดเชิงบวก โดยการใช้ทฤษฎีการเสริมแรงบวก ผสมผสานเทคนิค กระบวนการกลุ่ม นั้น ผลจากการส่งเสริมการคิดเชิงบวกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หลังจากที่ได้ร่วมทำกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้จัดขึ้นนั้น ผลที่ได้พบว่า กลุ่มตัวอย่างของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้แสดงความรู้สึกลึกผ่านข้อคำถามข้างต้นว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมการคิดเชิงบวกนั้นมีประโยชน์ในการทำงาน ทำให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความคิดที่เป็นบวกมากขึ้นในการปฏิบัติงาน และยังให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมว่า อยากให้มีการจัดกิจกรรมแบบนี้เพิ่มอีก และอยากให้นำไปขยายให้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในชุมชนอื่นต่อไป ทั้งอยากให้คนในชุมชนมีความคิดทางบวก มีความภาคภูมิใจในตนเอง เช่นเดียวกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

อภิปรายผล

การส่งเสริมการคิดเชิงบวก โดยการใช้ทฤษฎีการเสริมแรงบวก ผสมผสานเทคนิค กระบวนการกลุ่ม ผ่านวงจร 4 องค์ประกอบของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ คือขั้นประสบการณ์ตรง ขั้นการสะท้อนและการอภิปราย ขั้นคิดรวบยอด ขั้นทดลอง/การประยุกต์แนวคิด สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ขั้นประสบการณ์ตรง

จากการนำเสนอวิถีทัศน์ของอาสาสมัครดีเด่นจากชุมชนอื่นมาเป็นตัวปลูกพลังในการทำงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ชุมชนข้างเคียงนั้น สามารถทำให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีความคิดเห็นเชิงบวกที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้รู้จักการพัฒนาตนเองไปสู่การทำงานที่เสียสละเพื่อชุมชน เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในการทำงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทำให้รู้วิธีการปฏิบัติตนเมื่อเป็นคนของสังคมและวิธีการพัฒนาตนเองให้ผู้อื่นชื่นชม เนื่องจากวิถีทัศน์เป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับใช้เพื่อการเรียนการสอน เพราะวิถีทัศน์เป็นสื่อที่สามารถทำให้ผู้เรียนได้เห็นภาพ ซึ่งอาจเป็นภาพนิ่ง หรือภาพเคลื่อนไหวในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านชุมชนอื่น และทำให้ผู้เรียน ได้ยินเสียงที่สอดคล้องกับภาพนั้นๆ ด้วย

2. ขั้นสะท้อนและอภิปราย

การเรียนรู้เชิงประสบการณ์และกิจกรรมการส่งเสริมการคิดเชิงบวก กลุ่มเป้าหมายได้สะท้อนความคิดและอภิปรายประสบการณ์ตรงของตนเองและเพื่อนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในกลุ่ม ว่าการกล่าวคำชื่นชมกับผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นเกิดความรู้สึกที่ภูมิใจในความเป็นตนเองว่า

มีคนที่มีมองเห็นคุณค่าในตัวเองอยู่ หากมีการชื่นชมกันในงานที่ร่วมกันทำด้วยแล้ว คำชื่นชมนั้นเอง จะทำให้เกิดแรงผลักดันขึ้น ทำให้มีกำลังใจที่จะทำงาน และปฏิบัติงานเพื่อสังคมต่อไป

3. ขั้นความคิดรวบยอด

การเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมแนวคิดเชิงบวกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้นำการคิดบวกจากการร่วมกิจกรรมมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อเพิ่มพลังในการทำงานให้กับตนเองและคนรอบข้าง สังเกตได้จากคำพูดที่ว่า “เหนื่อยที่มาทำงานในจุดนี้” ไม่หวังเรื่องค่าตอบแทน มาทำงานด้วยความเต็มใจ แต่เรามีความภาคภูมิใจที่เราเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน” คำกล่าวนี้ก็สามารถบ่งบอกได้ถึงความคิดที่เป็นบวกมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับเนตรสวรรค์ จินตนาวดี ที่ศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานที่มีความถนัดและส่งผลให้มีคุณค่าในตนเองและเกิดความสุขจากความสำเร็จในงานที่ตนเองได้รับมอบหมาย

4. ขั้นการทดลองหรือประยุกต์แนวคิด

กิจกรรมการส่งเสริมการคิดเชิงบวก เป็นกระบวนการที่ทำให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้ทดลองใช้ความคิดรวบยอดในรูปแบบต่างๆ เช่น การสนทนา การแสดงความคิดเห็น จากการทำกิจกรรมกลุ่ม โดยกิจกรรมจะมีหลากหลายกันออกไปเพื่อให้อาสาสมัครทุกท่านได้ค้นพบความเป็นตนเอง ซึ่งนำมาสู่แนวคิดในการทำงานของตนเอง และเมื่อได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันภายในกลุ่มก็จะสามารถทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รู้ถึงจุดดี จุดด้อย และสุดท้ายรู้จักการนำความคิดเชิงบวกจากการร่วมกิจกรรมมาพัฒนาจุดด้อยของตนเองต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วนคือ ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปปฏิบัติ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปปฏิบัติ

การมีทัศนคติเชิงบวกต่องานที่ทำจะเป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยดึงศักยภาพในตัวของผู้ทำงานออกมา ช่วยให้เห็นโอกาสมากขึ้น ตีความเหตุการณ์ต่างๆ ในมุมมองของความหวัง และมีความหวังที่สร้างสรรค์ เอาชนะปัญหาต่างๆ ด้วยความเชื่อมั่นในศักยภาพของตัวเองการเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกในการทำงานจะส่งผลให้พนักงานสามารถพัฒนาตัวเองให้มีความกระตือรือร้น, มุ่งมั่นในเป้าหมาย และกล้าตัดสินใจในงานของตัวเองมากขึ้น เพราะทัศนคติเชิงบวกที่แท้จริงแล้วไม่ใช่เพียงแค่การคิดดี พูดดี และทำดี เท่านั้น แต่ต้องเป็นคนที่ไม่ยอมแพ้กับอุปสรรค และ

มีความรู้สึก ที่ดีต่อเหตุการณ์ต่างๆ ได้ จึงเรียกว่าเป็นคนคิดเชิงบวกอย่างแท้จริงดังนั้นหากองค์กรใด ๆ มีการส่งเสริมการคิดเชิงบวกให้กับผู้ร่วมงานแล้ว งานที่ได้ออกมานั้นก็จะมีประสิทธิภาพที่ดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาการส่งเสริมความคิดเชิงบวกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเพียงหมู่บ้านเดียวเท่านั้น คือหมู่บ้านชุมชนช่างเคียน จึงทำให้ไม่มีข้อเปรียบเทียบด้านความคิดระหว่างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอื่น ๆ ร่วมกัน ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปจึงควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปในกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอื่น ๆ เพื่อหาข้อเปรียบเทียบกันของข้อมูล

2. การศึกษาปัจจัยภายในแต่ละบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมการคิดเชิงบวกในการทำงานครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดด้านกระบวนการจัดกิจกรรมมาเป็นกรอบการศึกษาถึงปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งในการศึกษาครั้งต่อไป อาจใช้แนวคิดปัจจัยส่วนบุคคลด้านอื่นๆ เป็นตัวแปรเพิ่มเติมในการศึกษาด้านการส่งเสริมความคิดเชิงบวกในการทำงาน เช่น ทักษะคิด เป็นต้น